

noteringer giver et Indblik i de forskellige Noteringers Form og Betydning.

En Oversigt over Samfærdselsmidlernes almindelige Udvikling i Forbindelse med en overskuelig Fremstilling af Transportvæsenets Omkostnings- og Tarifproblemer virker særdeles anskueligt. Det er vistnok første Gang en saadan Fremstilling foreligger i let tilgængelig Form.

Bogen slutter med Forsikringen, hvilket Afsnit i klar og koncentreret Form paa kun 38 Sider giver en Fremstilling af Forsikringens Udvikling, Teknik, Organisation, Selskabsform og Tilsynsforhold for derpaa at beskrive de enkelte Brancher, særlig Livsforsikring, Brandforsikring og Ulykkesforsikring, idet naturligvis Hovedvægten lægges paa Fremstillingen af danske Forhold.

Som Helhed virker Bogen som en velafsluttet og godt sammenarbejdet Enhed, hvilket saa meget mere maa fremhæves, da den er et Produkt af fire Mands Arbejde. Den bærer Præg af Forfatternes solide Kundskaber og gode Fremstillings-evne, hvilken sidste sikkert er skolet under deres Syslen med Undervisning. Det viser sig ofte, at Lærebøger med et saa tidsbestemt og variabelt Stof tynges af en stor Mængde Positiviteter, der rettelig hører hjemme i Haandbøger. Skønnet om, hvor Grænsen for det til en Lærebog hørende Stof rettelig bør trækkes, bliver naturligvis afhængigt af en rent personlig Vurdering, og en Lærebogs Brugbarhed kan først rettelig bedømmes efter flere Aars Anvendelse. — Det ser dog allerede nu ud til, at Forfatterne paa en smuk Maade har løst deres Opgave og har givet os en brugelig og fornøjelig Lærebog, der paa mange Felter bryder ny Jord op til Kultivering og behandler gamle Emner paa en frisk og ny Maade. „Erhvervs-læren“ vil sikkert vise sig som en værdifuld Vejledning under forskellige Læreanstalters Undervisning i Samfundsøkonomien og de til denne knyttede Discipliner.

Olaf Børup.

JENS SAMSØE: Die Industrialisierung Dänemarks. 237 S. Gustav Fischer, Jena, 1928. Pris 15 Mk.

I Efteraaret 1927 holdt Professor Harms fra Kiels Universitet et Foredrag i Socialøkonomisk Samfund og gjorde i den Anledning opmærksom paa det Arbejde, der fra tysk Side udfoldes for at vinde et Indblik i de nordiske Nabolandes øko-

noteringer giver et Indblik i de forskellige Noteringers Form og Betydning.

En Oversigt over Samfærdselsmidlernes almindelige Udvikling i Forbindelse med en overskuelig Fremstilling af Transportvæsenets Omkostnings- og Tarifproblemer virker særdeles anskueligt. Det er vistnok første Gang en saadan Fremstilling foreligger i let tilgængelig Form.

Bogen slutter med Forsikringen, hvilket Afsnit i klar og koncentreret Form paa kun 38 Sider giver en Fremstilling af Forsikringens Udvikling, Teknik, Organisation, Selskabsform og Tilsynsforhold for derpaa at beskrive de enkelte Brancher, særlig Livsforsikring, Brandforsikring og Ulykkesforsikring, idet naturligvis Hovedvægten lægges paa Fremstillingen af danske Forhold.

Som Helhed virker Bogen som en velafsluttet og godt sammenarbejdet Enhed, hvilket saa meget mere maa fremhæves, da den er et Produkt af fire Mands Arbejde. Den bærer Præg af Forfatternes solide Kundskaber og gode Fremstillings-evne, hvilken sidste sikkert er skolet under deres Syslen med Undervisning. Det viser sig ofte, at Lærebøger med et saa tidsbestemt og variabelt Stof tynges af en stor Mængde Positiviteter, der rettelig hører hjemme i Haandbøger. Skønnet om, hvor Grænsen for det til en Lærebog hørende Stof rettelig bør trækkes, bliver naturligvis afhængigt af en rent personlig Vurdering, og en Lærebogs Brugbarhed kan først rettelig bedømmes efter flere Aars Anvendelse. — Det ser dog allerede nu ud til, at Forfatterne paa en smuk Maade har løst deres Opgave og har givet os en brugelig og fornøjelig Lærebog, der paa mange Felter bryder ny Jord op til Kultivering og behandler gamle Emner paa en frisk og ny Maade. „Erhvervs-læren“ vil sikkert vise sig som en værdifuld Vejledning under forskellige Læreanstalters Undervisning i Samfundsøkonomien og de til denne knyttede Discipliner.

Olaf Børup.

JENS SAMSØE: Die Industrialisierung Dänemarks. 237 S. Gustav Fischer, Jena, 1928. Pris 15 Mk.

I Efteraaret 1927 holdt Professor Harms fra Kiels Universitet et Foredrag i Socialøkonomisk Samfund og gjorde i den Anledning opmærksom paa det Arbejde, der fra tysk Side udfoldes for at vinde et Indblik i de nordiske Nabolandes øko-

nomiske Liv. Han foreviste saa fra Katederet det nylig udkomne Værk af Dr. sc. pol. Jens Samsøe: „Die Industrialisierung Dänemarks“ (Probleme der Weltwirtschaft, 44, Jena 1928), der i Korthed skal anmeldes i det følgende:

Indholdet af et Værk, der giver en Oversigt over den danske Industri, maa jo paa Forhaand antages at være enhver Dansker, der har interesseret sig for disse Forhold, bekendt. Ikke desto mindre er Samsøes Skildring ifølge sin Grundighed og dens friske Form og Sprog en Bog, ogsaa Kendere vil have Fornøjelse af at læse. I Grunden er det den danske Industrimands og Økonoms Pligt at sætte sig ind i, hvad der om en saa vigtig hjemlig Erhvervsgren fremkommer i Udlandet; og man vil efter Gennemlæsningen af Samsøes Bog være glad for en saa dygtig, saglig og forstaaende Fremstilling af vor danske Industri i et af Hovedsprogene, der kun kan være vort Land og Folk til Gavn.

Samsøe har førend det egentlige Arbejdes Paabegyndelse maattet sætte sig ind i danske Forhold i Almindelighed, i københavnske Forhold specielt. Dette er lykkedes ham paa fortræffelig Maade ved at han ved Siden af at gennemgaa den allerede betydelige Literatur til Emnet ogsaa har forstaaet at komme i Forbindelse især med Erhvervslivets Mænd. Hans Fremstilling vidner derfor om et godt Kendskab til det Land og de Erhverv han taler om, og en interesseret Tysker kan her fremtidigt trygt orientere sig med Hensyn til dansk Industri i Almindelighed.

I Værkets Indledning giver Forfatteren paa tysk Vis sin „Problemstellung“, der i Hovedsagen gaar ud paa en Undersøgelse af Omfanget af en „relativ“ og en „absolut“ Industrialisering i Danmark. Den „relative“ gaar ud paa det indbyrdes Forhold mellem Landbrugets og Industriens Betydning; den „absolute“ kendetegnes ved selve Forøgelsen af den industrielle Produktion, af Antal Virksomheder, Virksomhedernes Størrelse, Arbejdertallet og Maskinkraften m. m.

Ved Undersøgelsen af, hvorvidt Udviklingen gaar i Retning af Industristat istedetfor Agrarstat eller om der kan være Tale om en Forskydning af Tyngdepunktet fra Landbruget over til Industri, naar Samsøe efter en Analyse af Befolkningsbevægelsen, de agrariske Produktionsfaktorer og Udenrigshandelen til det Resultat, at Grundlaget for Danmarks Økonomi er ganske vist endnu det eksporterende Landbrug, men at det under Forudsætning af at Befolkningen vokser og Landbruget naar sin Produktivitetsgrænse kun er et Tidsspørgsmaal, naar Vendepunktet mellem Agrar- og Industristat naas.

Bogens anden Del, der er forbeholdt Skildringen af den „absolute“ Industrialisering, giver først et Overblik over de naturlige og kulturelle Produktionsvilkaar samt en almindelig Redegørelse for Udviklingen af dansk Industri fra Begyndelsen op til Nutiden, hvorved bl. a. ogsaa Industriens Belliggenhed (Standortsorientierung), dens Organisationsformer og Rentabilitet omtales. Dertil slutter sig saa i tre følgende Afsnit en Skildring af de enkelte Industrigræne (1. Die agrarwirtschaftlich bedingten Träger der Industrialisierung, 2. Die Industrialisierungsträger auf Grund natürlichen Vorkommens, 3. Die Industrialisierungsträger auf weltwirtschaftlicher Rohstoffgrundlage).

Mads Iversen.

FIN LUND: Amerikansk Bankvæsen (Federal Reserve Systemet). Det Berlingske Bogtrykkeri, København 1927. 117 Sider.

Forf., der er udsendt dansk Konsul i San Francisco, giver i den foreliggende Bog, som det allerede fremgaar af Undertitlen, en Skildring af U. S. A.'s Seddelbankvæsen. Stoffet er overvejende historisk, og det er som saadant inddelt efter Tidsrum. Fremstillingen former sig derfor for en stor Del som en kronologisk Sammenstilling af Data.

I de indledende Kapitler er der lagt Vægt paa at belyse den politiske Baggrund for Federal Reserve Systemets Tilblivelse. Efter en Gengivelse af Federal Reserve Actens 30 Sections behandler Forfatteren i 5 Kapitler det nye Seddelbanksystems korte Livshistorie indtil 1927 (³¹/₃) og søger i et afsluttende Kapitel at gøre dets Facit op. Man efterlyser paa dette Sted Nutidsrelieffet, som maa vige Pladsen for en Panegyrik over det amerikanske Erhvervssamfunds Produktivitet, dets Afbetalingssystem, Detailhandelens Finansiering (Finance Companies). Den ventede Deduktion fra det foregaaende ret fyldige induktive Materiale indskrænker sig i det væsentlige til en Gengivelse af Kritik og Modkritik af Federal Reserve Organisationens Kredit- og Diskontopolitik. Som Apendiks til Teksten finder man endelig en Række statistiske Opstillinger, hovedsagelig vedrørende F. R. Bankernes Virksomhed. Efter Bogens hele Tilsnit at dømme har Forfatteren haft det læge Læserpublikum for Øje, der interesserer sig for økonomiske Spørgsmaal. Man studser derfor noget over, at han med Hensyn til de statistiske Data hylder det — desværre i lignende Forhold saa almindeligt anvendte — Anti-Automat-Princip.